

Zprávy.

Vystěhovecký zákon. Ministerstvo sociální péče pracuje právě na návrhu zákona o vystěhovalectví. Takový zákon byl chystán již v Rakousku, avšak uskutečnění bylo přerušeno převratem. Nový návrh bude se snažiti dosáhnouti několika cílů: 1. zabrániti vystěhovalectví, pokud není hospodářsky odůvodněno; 2. zabrániti vykořisťování vystěhovačů různými společnostmi; 3. umožniti vystěhovačům návrat do vlasti, bude-li to v jejich hospodářském zájmu. Vystěhovecká otázka je zvláště palčivá na Slovensku; tamní lidé jsou na stěhování do ciziny tak zvyklí, že podle slov poslance Kornela Stodoly vznikla by revoluce na Slovensku, kdyby vláda snad chtěla vystěhovalectví zakázati. Před válkou vystěhovalo se ročně asi 32.000 Slováků (ač maďarský vystěhovecký zákon byl velmi přísný); o dnešním vystěhovalectví nemáme dosud pevně statistiky, avšak podle názoru referenta ministerstva soc. péče nebyl tento počet asi překročen nebo alespoň nikoli značně.

Rímský seminář prof. Heyrovského konán byl, jako pravidelně, i v uplynulém období zimním po 2 hodiny týdně. Členy byly hlavně posluchači kteří již v minulém letním běhu cvičení se účastnili, neboť seminář obou těchto období vzdor tomu, že v každém tvoří samostatný celek, nepozbývá souvislosti; výsledků, dosažených v semestru jednom, bývá totiž s prospěchem používáno při práci další. Činnost v semináři jeví se tím směrem, že probírá se určité, dosud monograficky náležitě nezpracované thema na základě všech přístupných pramenných dokladů. Způsobem tímto nejen že se účastník dokonale obeznámí s prameny, nýbrž učí se zároveň na základě jich vědecky pracovati. Ze při každé práci vědecké nejšířší pramenný základ jest nezbytným požadavkem, netřeba zdůrazňovati. Předmětem práce v uplynulém zimním období bylo thema „custodiam praestare“, jež jest zároveň určeno za konkursní pojednání z práva římského. Různé názory o tomto zvláštním druhu zodpovědnosti, které v pramenech na mnoha místech se vyskytuje (Digesta, Gaii Institutionum commentarii, Paulus) přiměly prof. Heyrovského k soustavnému řešení této otázky. Probrána všechna místa, věci se týkající, kriticky oceněna a zpracována, vyloženy též vyskytnuvší se kontroverze. Práce vykonaná může býti spolehlivým základem k zmíněnému konkursnímu pojednání. Význam římského semináře vzhledem k velkému důrazu, který se na předmět tento v historickém období klade, je pro účastníky nesporný, neboť i nehledíme-li k tomu, že přímo seznamují se s původními zdroji práva, doplňují a objasňují si mnoho z látky v přednáškách slyšené.

J. Kliment.

Seminář prof. Kadlece. Svá seminární cvičení rozdělil prof. Kadlec právě tak, jako své přednášky, na dva oddíly: v letním semestru koná seminář z dějin veřejného práva ve střední Evropě (přednášku z tohoto oboru mají posluchači příležitost v semestru před tím slyšeti a tak s předmětem se seznámiti), v zimním seminář z práva slovanského, jenž jest opět vhodným pokračováním přednášek o slovanském právu, v létě před tím konaných. Oba semináře jsou dvouhodinné a účelem jich jest jednak doplnění přednášek zmíněných oborů, jednak návod k samostatné vědecké práci. Rozdělení na uvedené dva oddíly odpovídá vědecké metodě prof. Kadlece: V středoevropské právní oblasti, v níž naše dnešní právo se vyvíjelo, znamenati jest různé prvky, z nichž vedle germánských hlavně prvky slovanské nutno zdůrazniti. Dřívější protislovanská doba u nás úmyslně opomíjela tento fakt, prohlašující neřímské instituce právního řádu střední Evropy za výtvor germánský (odtud též až do státního převratu trvající název přednášek: dějiny německého práva) a jest tedy náležitá pozornost slovanskému právu věnovaná jenom zadostiučiněním vědecké pravdě. Zůstane nespornou zásluhou prof. Kadlece, že studium slovanského práva na naši fakultu uvedl a samostatné přednášky mu věnuje. V důsledcích toho letní seminář prof. Kadlece jest všeobecnou přípravou na nejšířším základě (jest tím i řešena otázka prosemináře). Účastníci seznamují se

tu s účelem semináře, s literaturou, díly pomocnými k předmětu se vztahujícími (slovníky, sbírky vybraných pramenů) a s požadavky vědecké práce vůbec a historicko-právní zvláště. Velký důraz klade prof. Kadlec na pozorné čtení a výklad pramenů, k čemuž nutna jest znalost jazyků (pro nejstarší dobu přichází v úvahu hlavně latina, poněvadž národními jazyky psány jsou právní památky jen výjimečně), srovnávání pokud možno největšího počtu variantů, a znalost historie příslušných oblastí (na základě politické historie objevil na př. prof. Kadlec, že dávno již vydaný statut ostrova Hvaru (Lesina) jest opisem t. zv. statutu bračského, což se vysvětluje společným panstvím, pod nímž zmíněná místa byla). Co se týče straníky formálním jest požadavkem vědeckého díla přesný systém, a což se velmi často přehlíží, rejstřík, umožňující rychlou orientaci. Z toho všeho vyplývá, co se požaduje na právním historikovi: musí býti historikem, filologem a právníkem. Ke konci tohoto oddílu čtou se již některé vybrané výňatky z pramenů domácích i cizích, v minulém letním semestru hlavně prameny německé a uherské, j. zl. bulla Ondřeje II., Tripartitum. Zimní seminář jest pokračováním semináře z běhu letního. Zde se již věnuje pozornost výhradně pramenům, a to hlavně pramenům jednotlivých národů slovanských. Letos čteny památky: polské (Wolckmann: Das älteste geschriebene polnische Rechtsdenkmal), ruské (Ruskaja pravda), jihoslovanské (statuty dalmatských měst a ostrovů, bulharské Chrysobuly) a české (Čelakovský: Codex iuris municip., kniha Tovač., Privil. Teutonicorum Pragensium a j.). Při tom přednášejí jednotliví účastníci referáty, které buď informují předem o čtených pramenech, nebo vysvětlují jednotlivosti (o listinách a formulářích, o zemských deskách). Pozornost věnuje se i literatuře jak současné, tak i staré (prohlídka semin. knihovny s výkladem). Ze seminářů prof. Kadlece odnášejí mnoho poučení i ti účastníci, kteří nehodlají se zmíněnými obory vědy právní dále zabývat, poněvadž příležitost slyšeti různé, vědeckými zkušenostmi odůvodněné názory prof. Kadlece značně rozšiřuje obzor každého účastníka. Že studium slovanských památek má velký význam i pro upevnění národního a všeslovanského čtení, vyplývá již z věci samé.

J. Kliment.

Spolkové zprávy.

Zpráva presidiální. Presidium spolku zakročilo u živnostenského referátu pražského magistrátu žádostí, aby paní Staše Zvolské (Praha 445-III.), bylo zakázáno užívati jména „U Všehrda“ za název své živnosti hostinské a vinárenské. Pokládáme za špatné uctění nejslavnějšího právníka doby předbělohorské, jestliže jeho jméno právě naproti úmrtnímu domu mistrova slouží za označení živnosti, jež jeho snahám daleko byla vzdálena. Výsudek oznámíme příště.

Zpráva knihovní. Knihovna jest dosud v stadiu rekonstrukce, přes to však, aby pokud možná nejméně byla odnímána svému účeli, byla prozatímne upravena část knihovny tak, že možno z ní půjčovati. Bližší vše na černé desce. Při té příležitosti považují za milou povinnost poděkovati kol. Dr. Edelsteinovi, kol. Solnařovi a kol. Kozákové, kteří na naši výzvu ochotně přiložili pomocnou ruku při organisaci knihovny. Bohužel byli jen čestnou výjimkou, neboť ostatní kolegové neuznali za vhodno přikročiti meze svých platonických sympatií. Další práce organisace bude směřovati k znovuvybudování katalogů a přeskupení knihovny. Těšíme se, že při tom shledáme se nejenom se svými starými spolupracovníky, nýbrž i s novými, neboť zájem spolku kryje se přece se zájmem jeho členů a naší snahou jest, aby knihovna, která byla naší pýchou před válkou, po válečné stagnaci a desorganisaci stala se opět schopnou života. V souvislosti s tím podána byla opět žádost o náhradu za poškození, která utrpěla knihovna za války, kdy v Akademii ubytováno bylo vojsko a nemocnice; a jaké porozumění měla rakouská soldateska pro vědu, to myslím, máme všichni ještě v čerstvé paměti. Vzhledem na to, že děkanství tuto žádost vřele doporučilo, doufáme, že budeme moci oznámiti co nejdříve příznivé vyřízení.

Lepař.

Majitel a vydavatel S. Č. P. Všehrd. Redaktor dr. R. Rauscher.

Tiskem Štorkán a spol. v Žižkově, Husova 68.